

CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

PLENARI

Acta de la sessió del 23 de novembre de 2015

Sota la presidència de la Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials, s'inicia la sessió a les 17h al Saló de Cent. Actua com a secretària la Sra. Emília Pallàs.

Ordre del dia

1. Benvinguda
2. Aprovació de l'acta de la sessió anterior
3. Presentació de l'Informe participatiu de la Comissió Permanent i els grups de treball
4. Presentació prioritzacions dels grups de treball
5. Torn obert de paraules
6. Línies de treball
7. Procés de participació del CMBS al Pla d'Actuació Municipal
8. Pla de treball del Consell Municipal de Benestar Social
9. Altres

Documentació a la carpeta:

Informe participatiu dels grups de treball 2014 – 2015, que inclou les propostes de la Comissió Permanent al voltant de l'acció social i l'acció comunitària
Document de recull de propostes dels grups i de la Permanent
Memòria d'activitat on es recull l'activitat general del Consell
Composició dels membres del Consell
Llistat d'assistents
Propostes i conclusions de la IV Convenció de les veus de les persones grans
Organigrama del Consell Municipal de Benestar Social i de la nova Àrea de Drets Socials

Assisteixen

Vice-Presidència

- Mercè Torres, Vicepresidenta associativa

Membres representants de la Corporació Municipal

- Maite Fandos i Payà, representant Convergència i Unió (CIU)
- Marilén Barceló Vereja, representant Ciutadans (C's)
- Montserrat Benedí i Altés, representant Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)
- Carmen Andrés Añon, representant Partit Socialista Catalunya (PSC)
- Ángeles Esteller Ruedas, representant Partit Popular (PP)
- Maria Rovira Torrens, representant Candidatura d'Unitat Popular (CUP)

Representants dels consells sectorials municipals i/o de participació

- Pasqual Bayarri Valcárcel, Cap de Projectes del Consell Econòmic i Social de Barcelona
- Javier Garcia Bonomi, vicepresident del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona
- Ma Luz Eixarch Bosch, vicepresidenta del Consell Assessor de la Gent Gran
- Gemma Altell i Albajes, vicepresidenta del Consell de Dones de Barcelona

Representants d'entitats socials

- Francina Alsina Canudas, presidenta de la Federació Catalana de Voluntariat Social
- Teresa Crespo, presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social –ECAS-
- Josep Ma Gasol Magriña, president de la Fundació Família i Benestar Social
- Oriol Illa, president de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- Sònia Martínez Marfil, directora de la Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i l'Adolescència – FEDAIA
- Jordi Morató-Aragonés, Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya
- Felisa Pérez Antón, presidenta de la Federació Catalana de Drogodependències– FCD
- Fina Rubio Serrano, presidenta de la Fundació SURT
- Marc Simón Martínez, director de l'Àrea d'Integració Social de la Fundació "La Caixa"
- Àngels Vives Belmonte, presidenta de la Fundació Congrés Català de Salut Mental

Representants de les associacions empresarials i gremials de les centrals sindicals

Mireia Recio Ortega, representant de Foment del Treball Nacional

- Raquel de Haro, responsable de política social de CCOO del Barcelonès
- Juan Jose Casado, Responsable de Política Institucional de la Regió Metropolitana de la UGT de Catalunya
- Pere Fàbregues Morlà, representant del Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Representants de l'àmbit universitari i professional

- Núria Carrera Comes, degana del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
- Rafael López Zaguirre, membre de la Junta de Govern del Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya
- Anna Parés Rifà, degana del Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya
- Rosa Rodríguez Gascons, presidenta del Col·legi de Pedagogs de Catalunya
- Rosa Vilavella Gasul, Col·legi d'Economistes de Catalunya

Representants de la Judicatura la Fiscalia i la Sindicatura de Greuges de Barcelona

- María Dolores Balibrea i Pérez, magistrada de l'Audiència Provincial de Barcelona
- Mercè Caso Señal, Jutgessa Degana de la Província de Barcelona

Arquebisbat de Barcelona

- Mn Josep Ma Jubany Casanovas, delegat de la Pastoral Social de Barcelona

ConSORCI de Serveis Socials de Barcelona

- Josep Pera Colomé, gerent del Consorci de Serveis Socials de Barcelona

Experts i expertes i Coordinadors i coordinadores

- Josep Maria Canyelles Pastó
- Antoni Vilà Mancebo
- Begoña Roman Maestre
- Sra. Marta Llobet, Grup de treball Acció comunitària
- Sr. Oriol Romaní, Grup de treball Drogodependències
- Sr. Josep Villena, Grup de treball Infància i adolescència
- Sr. Albert Sales, coordinador Grup de treball Pobresa

Representació de l'Ajuntament de Barcelona

- Ricard Fernández Ontiveros, gerent de l'Àrea de Drets Socials
- Jordi Sánchez Masip, gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials
- Ramon Lamiel Villaró, gerent de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat
- Josep Villarreal Moreno, director d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials

Convidada:

- Gemma Tarafa, comissionada de Salut

Deleguen:

- Laura López Simon, secretària del Consell de Joventut de Barcelona, en Laura Cañadas
- Salvador Busquets, Càritas Diocesana de Barcelona, en Mercè Darnell
- Xavier Grau Sabaté, ONCE, Delegat Territorial de Catalunya, en Dolors Luna Santana
- Antonio Guillén Martínez, president del Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat –COCARMI, en Pilar Diaz
- Manel Lecha, president de la Fundació Mambré, en Maira Costa
- Ana Menéndez Martínez de Bartolomé, presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, en Sylvian Dahan
- Oriol Pujol Humet, director general de la Fundació Pere Tarrés, en Rafael Ruiz de Gauna
- Joan Segarra Ferran, de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, en Joseba Polanco
- Núria Aymerich Rocavert, representant del Consell Social de la Universitat de Barcelona, en Miquel Amoròs
- Jordi Craven-Bartle Lamote de Grignon, membre de la Junta de Govern del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, en Ramon Pérez Latre
- Lluís Comerón Graupera, degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, en Fernando Gil González
- Josep Vilajoana Celaya, degà del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, en Ana Isabel Ibar

- Marino Villa Rubio, Síndic Adjunt, en Montserrat Saltó Oliva
- Carme Borrell, gerenta de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, en Carles Ariza
- Mercè Pérez Salanova, coordinadora Grup Treball d'Envel·liment, en representació del Grup, el Sr. Sergi Arenas

S'excusen:

- Laura Pérez Castaño, regidora de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI
- Pilar Medrano Parrilla, vicepresidenta Consell Municipal de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals
- Juana Fernández Cortés, vicepresidenta del Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona
- Albert Alberich Llavera, Secretari General de la Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya-FEICAT
- Montserrat Falguera Julià, presidenta de la Federació d'Entitats d'Assistència a la Tercera Edat – FEATE
- Quima Oliver Ricart, coordinadora UNICEF - Comitè de Catalunya
- Núria Basi Moré, presidenta del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra
- Sònia Hernández Tejada, secretària executiva del Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona
- Neus Bonet Bagant, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya
- Montserrat Gironès Saderra, membre de la Junta de Govern del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
- Oriol Rusca Nadal, degà de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona
- Albert Tort Sisó, president del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
- Neus Pujal Sánchez, fiscal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
- Gemma Cánovas Sau, coordinadora del grup de treball Dona
- Rafael Guayta, coordinador grup de treball de Salut

1. Benvinguda

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

Benvingudes i benvinguts a la primera sessió del CMBS des del canvi de govern municipal. És un luxe per a aquest Ajuntament i per aquest equip de govern, així com per a la ciutat, comptar amb una sala tan plena, que representa totes les persones que treballen i pensen en clau de benestar i d'inclusió a Barcelona.

Avui serà un dia de conclusions i de veure el treball fet, les capacitats de la ciutat per aportar, per repensar-nos, millorar i fer equip. Vull agrair la presència de tots els membres dels grups de treball i les comissions, i sobretot la feina feta durant aquest temps.

Recordo els documents estan disponibles a la carpeta:

- Informe participatiu dels grups de treball 2014 – 2015, que inclou les propostes de la Comissió Permanent al voltant de l'acció social i l'acció comunitària.
- Document de recull de propostes dels grups i de la Permanent.
- Memòria d'activitat on es recull l'activitat general del Consell.
- Composició dels membres del Consell.
- Llistat d'assistents.
- Organigrama del Consell Municipal de Benestar Social i de la nova Àrea de Drets Socials.

Agraïxo també la participació de les persones que formen o han format part del Consell, algunes de les quals no continuen, tant pels canvis polítics com pels canvis a les entitats, i a les que s'incorporen al nou Consell.

L'Àrea de Drets Socials integra noves competències en la línia del treball ja fet pels propis grups: tractar Salut, Educació, Acció Social i Habitatge de manera integrada dóna més capacitats a nivell operatiu per poder combatre desigualtats i treballar des de la perspectiva de la garantia de drets. Aquesta definició i organigrama responen a treballs del propi CMBS i recomanacions en el marc de la societat civil.

2. Aprovació de l'acta de la sessió anterior

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

No hi ha aportacions, es dóna per aprovada.

3. Presentació de l'Informe participatiu de la Comissió Permanent i els grups de treball

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Recollim avui el treball de tot el curs: s'han realitzat 48 sessions de treball, amb 235 persones participants, corresponents a un conjunt 150 entitats. Han estat col·laborant com a convidats i convidades unes 60 persones provinents de diferents àmbits (entitats, administració, universitats, etc.). El fruit del treball d'aquests grups és l'Informe participatiu que tenen a les carpetes.

Aquest any incorporem com a novetat les propostes de la Comissió Permanent. Un dels objectius de la modificació del Reglament feta durant el mandat anterior era intentar que la Permanent generés un debat propositiu.

Sra. Mercè Torres, vicepresidenta associativa

És especialment satisfactori introduir les conclusions de la Comissió Permanent sobre el debat envers l'acció social i l'acció comunitària. I ho és per dos motius: perquè el debat es va produir arrel d'una proposta feta a la Permanent per part d'aquesta vicepresidència, i per l'alt nivell i les aportacions tan interessants que es van produir durant la celebració d'aquest debat el passat mes de febrer. Els recordo que la introducció al debat es va fer a través de dues preguntes realitzades a cinc persones amb un alt grau d'expertesa en aquests temes i que ens van ajudar a obrir el ventall de visions dels mateixos. Aquelles dues preguntes eren:

1. Ens trobem davant un canvi de context d'actors, d'intervencions, de necessitats, d'experiències, de rol de professionals. L'atenció de serveis públics i d'entitats ha de ser una altra? L'acció comunitària de les administracions i de la societat civil ha de ser una altra?
2. Reconeixent el que s'ha aconseguit, però alhora identificant els límits i paradoxes, com podem articular en un territori les estratègies d'atenció social i l'acció comunitària?

Passo la paraula a dues persones que van participar activament al debat i que ens en presentaran les conclusions:

Sra. Núria Carrera, degana del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Des de la Permanent teníem la voluntat d'aportar reflexió i propostes en l'acció al voltant de l'atenció social i l'acció comunitària, reconeixent el camí ja fet per aquesta ciutat, el seu govern i el conjunt de les nostres entitats. Volíem identificar amb valentia, buscar millores, localitzar millores d'intervenció i afrontar estratègies de models i d'actuar.

El nostre pensament ha estat conduït amb la idea de buscar legitimitat novament. Ara és un moment clau per tornar a reconèixer les accions comunitàries i l'atenció social com un bé comú. La situació

crítica que vivim ens obliga a buscar novament la legitimitat que durant molts anys s'ha anat conquerint. És necessari fer autocrítica, avaluació i localitzar clarament els elements de millora, pensant en l'estratègia tècnica i les polítiques socials d'atenció a les persones i d'acció comunitària. Alguns elements rellevants des del punt de vista estratègic i plantejats durant el debat són els següents:

- **L'acció social incorpora l'acció comunitària.** Cal evitar considerar que alguns fem acció individual i atenció social i els altres fem acció comunitària, perquè l'acció comunitària al territori inclou tècniques d'intervenció individual i tècniques comunitàries. La nostra tasca és, conjuntament amb la població, fer una acció de canvi i això incorpora l'acció comunitària.
- **Paper dels territoris.** Cal fer un pas més, afrontar uns reptes i abordar les desigualtats de cadascun dels territoris amb millor precisió.
- **De la idea de prestar serveis a la de donar suport.**
- **Fragmentació de les ajudes.** Preocupació per aquesta fragmentació i el rol dels professionals de primera línia, que són més gestors de prestacions que treballadors socials en el sentit ampli de la paraula.
- **Urgències.** Cal repensar l'acció de l'emergència i la urgència social. La intervenció s'ha de centrar des de la mirada de la prestació d'un dret, no des d'un punt de vista assistencial. Això ha de provocar una altra manera d'apropar-nos a les necessitats de les persones i compartir-les.
- **Formular bé el focus d'intervenció,** i intensificar-lo en el temps, de manera que les intervencions siguin molt més ràpides en molt menys temps i de més intensitat que actualment.
- **Continuem defensat els valors i la necessitat** dels serveis i recursos com a universals per a tota la població.
- **Possibilitat de prescripció de prestacions compartida.** En el moment del diagnòstic i la intervenció, cal contemplar la possibilitat que no sempre es prescriu les prestacions dels serveis socials bàsics, sinó que es puguin tramitar des d'altres serveis i equipaments de la ciutat, incloses les entitats socials, de manera compartida amb els serveis d'atenció primària. Així la participació seria més participativa, horitzontal i ràpida en l'atenció a la persona.

La gestió d'aquest canvi, que s'ha de produir, només es podrà fer si ens tornem a il·lusionar per buscar noves maneres d'estar més a prop de les persones. No es tracta d'una crítica del que s'ha fet, perquè s'ha fet molt, molt bé i molt sovint, sinó d'acceptar que la nova realitat ens força a plantejar una altra manera d'abordar-la. Cal obrir el debat, que pot aportar canvis d'intervenció i metodologia, però sobretot millorant la rendició de comptes a la ciutadania, buscant noves maneres de credibilitat, amb valentia per afrontar el repte polític i tècnic.

És important que l'Ajuntament, en el seu darrer ple, s'adherís a les 12 mesures de lluita contra les desigualtats de la plataforma Pobresa Zero (3.400 entitats de les quals moltes són aquí). Aquestes mesures formulen amb molta precisió què i com cal abordar les polítiques socials, per tant si l'Ajuntament de Barcelona ha adquirit aquest compromís, de ben segur es poden aportar formes de millor intervenció.

Sr. Rafael López, representant del Col·legi Oficial d'Educautores i Educadors Socials de Catalunya

El debat es va dividir en tres grans punts: model i aspectes generals d'avaluació dels serveis socials, les persones i el paper de les i els professionals. La Sra. Núria Carrera ha fet referència al primer, jo em centraré en els dos següents.

Les intervencions i el model es basen en el "re-" i el "co-":

“re-”: reprendre tota la vinculació professional amb l'àmbit comunitari i l'àmbit veïnal potenciant el darrer perquè sigui protagonista, perquè retorni la implicació que històricament havia tingut, bàsicament per treballar conjuntament amb els equips professionals dels serveis socials. En el debat es detectava una llunyania entre els equips professionals dels serveis socials i els moviments veïnals i de la ciutat.

“co-”: co-definir i co-produir. La definició dels serveis socials a Barcelona no l'ha de fer exclusivament l'Ajuntament, sinó que ha de ser una co-definició en un espai (com a mínim) com aquest, prou ric com per poder aprofundir en aquest nou model. La producció dels serveis socials tampoc ha de ser exclusiva de l'Administració local, sinó que moltes de les entitats que estan aquí també fan producció de serveis socials, que s'ha de poder posar conjuntament amb la producció dels serveis socials.

En aquest model és important l'acompanyament. No només l'acompanyament a les persones, sinó a les pròpies professionals dels serveis socials. Una de les preocupacions constatada a les conclusions és que les persones amb més expertesa en els serveis socials de la ciutat de Barcelona “fugen” dels barris on més dificultats hi ha, quan justament són les persones que millor poden abordar aquestes situacions. Cal posar mitjans per a què aquestes professionals es mantinguin en aquests espais formant noves professionals per mantenir la garantia de l'atenció en els barris.

Relacionat amb això sorgia un altre tema al debat: la formació dels equips professionals. Coincidíem en la necessitat d'una formació generalista, però també cada cop més la necessitat que els equips s'especialitzin en diferents matèries, i que la formació permanent, la supervisió i el suport als equips professionals hi siguin presents.

L'objectiu de totes aquestes reflexions és empoderar totes les persones més vulnerables en quatre dimensions: la personal, l'econòmica, la política i la social-comunitària.

Podem generar i crear un model que aconseguixi l'autonomia financera de les persones i centri el fer de les professionals dels serveis socials en el treball i l'educació social, la psicologia i la pedagogia, i no en l'àmbit de la gestió de recursos econòmics.

4. Presentació priorititzacions dels grups de treball

Sra. Marta Llobet, coordinadora Grup de treball Acció comunitària

Aquest curs el grup d'acció comunitària ha treballat com a eix la **transversalitat de l'acció comunitària**, entesa com una metodologia que pot estar al servei de diferents àmbits d'actuació (salut, serveis socials, educació, esports, etc.).

1. **La transversalitat de l'acció comunitària** no és només impulsar o promoure iniciatives, projectes o processos comunitaris des de diferents àmbits, sinó també la **construcció comuna d'aquests projectes des d'una lògica de territori**, especialment en barris de forta concentració de desigualtats. Apel·la a definir objectius compartits d'intervenció col·lectiva. Aquesta implica **no només el disseny** o la construcció del projecte de forma compartida entre els actors i agents socials del territori, **també poder mesurar els efectes** que té l'acció comunitària en el territori.
2. **Connectar millor el tema social amb la salut**. Moltes vegades les intervencions que es fan des de l'àmbit de salut estan desconnectades de l'àmbit social, i això és una mancança. Es feia notar en el grup que en molts casos parlem de cultures organitzatives i professionals diferents. Per tant, acostar aquests dos àmbits des del punt de vista de l'orientació comunitària vol dir també treballar molt per la transformació d'aquesta cultura organitzativa i professional.
3. **Treballar amb la comunitat no ha de ser només una voluntat dels professionals**. Per què en alguns serveis socials es fan projectes i actuacions comunitàries i en altres no? En aquells que duen a terme abordatge comunitari moltes vegades hi ha professionals que hi creuen, i una implicació de les direccions. Això no és sostenible, cal contemplar en el mandat, en el disseny de les actuacions, en la planificació dels serveis, des del treball de presència constant en el territori. S'ha de potenciar l'acció comunitària perquè molts problemes que afecten les

persones que viuen als barris de la ciutat tenen una dimensió col·lectiva i les respostes s'han de poder construir conjuntament amb aquestes persones.

4. S'ha de seguir insistint en la necessitat d'**avaluar els efectes de l'acció comunitària**. Quina capacitat té l'acció comunitària de ser transformadora? L'avaluació no només ha de ser tècnica, ha de contemplar la implicació de tots els actors i agents socials. Altres elements relacionats amb l'avaluació són la sostenibilitat i l'especialització de certs professionals, per tal que els abordatges comunitaris tinguin continuïtat en el temps (per a la qual cosa cal també una aposta política).

Sr. Oriol Romaní, coordinador Grup de treball Drogodependències

El grup partia d'un marc general de la defensa dels drets socials bàsics, un element transversal en salut (no només en drogodependències) i que en el cas de les persones drogodependents més vulnerables és important.

Hem triat tres punts a destacar, dels quals un és més conjuntural amb importància present, i els altres dos són temes a més llarg termini:

1. **Regulació dels clubs de cànnabis.** Cal tenir com a criteris principals de la normativa de regulació dels clubs de cànnabis els relacionats amb la salut, la reducció dels riscos i la seva gestió d'associacions responsables. Sota l'etiqueta "club social de cànnabis" hi ha realitats molt diferents, i la manca de regulació no afavoreix la clarificació. Hi hagut una sentència del Tribunal Suprem que ben interpretada pot servir per distingir els grups que realment són associacions responsables socialment i aquells que són grans empreses. Caldria un Observatori o Consell Regulador dels clubs de cànnabis que permeti el seu seguiment i avaluació, del qual haurien de formar part les diferents associacions i l'Administració.
2. **Consums en adolescents i joves.** Sovint molts malestars mentals o existencials es resolen amb la medicalització. Des del punt de vista del grup és altament criticable, i val la pena consolidar i ampliar els llocs d'escolta dels adolescents i joves, que no siguin ni sanitaritzats ni amb l'etiqueta de serveis socials. És a dir, hi ha una necessitat preventiva, un espai on es puguin explicar. A llarg termini es podria fer un centre de dia que no fos ni psiquiàtric ni judicial, sinó un recurs per complementar altres recursos que ofereix l'Ajuntament, de cara a preveure els consums adolescents.
3. **Joves migrants i consum d'alcohol.** Aquest tema requeriria un abordatge, ja que si no, valorem que a llarg termini pot tenir una mala resolució. Hem optat per la metodologia de valorar i reconèixer els sabers de les persones per tal de treballar d'una manera més eficaç, per sistematitzar i valorar els diferents estils familiars trobats en les famílies d'aquests joves. S'ha treballat amb aquestes famílies per saber com enfocaven els diferents consums problemàtics, incorporant-ho a la formació dels professionals i difonent i donant a conèixer un primer estudi i una sèrie de materials que serveixen precisament per treballar amb els professionals, en la línia de la "co-participació". És un aspecte important pel tema concret i per la metodologia de treball co-participativa.

Sr. Josep Villena, coordinador Grup de treball Infància

Durant aquest any el grup ha redactat 16 propostes que poden trobar a l'Informe participatiu, i que hem resumit en tres punts, que tot i que el grup treballa amb la mirada en els infants i adolescents per a considerar-los com a ciutadans de ple dret, són fàcilment traslladables a altres grups d'adults:

1. **Promoure el coneixement i el debat a l'entorn a les intel·ligències múltiples i dels hàbits i nous estils de vida,** escoltant la veu dels infants i adolescents per comprendre millor i vetllant perquè les tecnologies siguin una oportunitat d'inclusió i no un perill d'exclusió.

2. **Aplicar els principis d'una economia social circular**, aplicada als serveis socials, com una forma de treballar que juntament amb el treball col·laboratiu avui són imprescindibles pel desenvolupament tant individual com col·lectiu.
3. **Promoure la cultura de la racionalitat enfront de fanatismes** promotors de desigualtats i generadors de conflictes socials.

A més, volem fer dues comunicacions:

1. Anunciar la propera recopilació per part del CMBS del llibre *Sessions de treball sobre adolescència i els seus estils de vida*, que agruparà quatre conferències que hi ha hagut en el grup de treball:
 - Rafael Bisquerra sobre educació i intel·ligència emocional.
 - Francesc Torralba sobre les necessitats no materials i la intel·ligència espiritual.
 - Digitalització en infants i adolescents i una nova estructura de pensament, Dr. Josep Moya.
 - L'estat d'ànim i salut mental en l'adolescència, Gemma Castells.
2. Coincidint amb el nou funcionament dels grups de treball, finalitzo com a coordinador del grup. Aquests anys han significat per a mi i per a moltes persones que he trobat al grup, una font de coneixement, un espai de debat, i una probabilitat d'incidència política municipal que agraeixo a tots els representants de les entitats que han assistit puntualment a les sessions del grup de treball, a tot el CMBS i a l'equip tècnic, que ha col·laborat en desenvolupar la feina de coordinació.

Sr. Albert Sales, coordinador Grup de treball Pobresa

També vull anunciar que és el meu darrer Plenari del CMBS com a coordinador del grup de Pobresa. Com poden veure a les propostes, es tanca un cicle. Vaig començar com a coordinador fa uns 6 o 7 anys amb un grup molt preocupat perquè la crisi no tirés per terra tota la feina que s'havia fet tant en entitats com en l'Administració pública per donar alta prioritat a totes les mesures preventives en matèria de pobresa, per no passar de la prevenció a la intervenció pràcticament humanitària per resoldre problemes d'una crisi sobrevinguda. Curiosament, a mesura que han passat els anys, cada cop ens hem focalitzat més en temes d'emergència: habitacional, alimentària i per reconduir trajectòries vitals cap al mercat de l'ocupació.

El darrer any, amb aquest context i comprovant la saturació d'espais en els que participaven les persones i entitats del grup, ens vam focalitzar en tres sessions de treball, especialment llargues, per on han passat moltes persones expertes en les temàtiques, convidades *ad hoc*, per discutir sobre tres temes (entorn els quals s'agrupen les propostes):

1. **Accés al mercat laboral** i la interacció entre treball i pobresa. En el grup era bastant una idea de consens, tot i que fora del grup no estigui tan clar, que l'ocupació no recuperarà els nivells de fa uns anys, almenys en molt temps. Les persones a les que atenem per causa de pobresa econòmica trigaran molt a reincorporar-se al mercat laboral, i quan ho facin, el mercat laboral no els traurà de la seva situació de pobresa. Per tant, cal repensar les polítiques d'ocupació, i les polítiques d'atenció vinculades a l'ocupació. En aquest sentit hi ha una proposta que és concreta en mesures específiques: cal repensar l'economia i pensar en clau d'economia social i solidària com ja fan moltes entitats, empreses i cooperatives d'aquesta ciutat. Els projectes econòmics de l'economia social no són només eines per generar ocupació, són eines per resoldre problemes socials. Avui, o territorialitzem l'economia, o l'enllacem amb el territori amb les necessitats dels barris i generem oportunitats d'ocupació no només laboral sinó també comunitària, o moltes persones no trobaran el seu encaix en el mercat laboral convencional, altament exclouent.

Per tant, per una banda tenim la necessitat d'entendre l'economia social com quelcom més ampli que una economia orientada a la reinserció laboral, i d'altra banda la necessitat de deixar

de veure sempre l'actuació social orientada a formular plans de treball amb l'objectiu que les persones tinguin una ocupació.

2. **Accés a l'habitatge.** El sensellarisme va molt més enllà de les persones que dormen al carrer i que veiem a la via pública. Barcelona és una ciutat amb una alta incidència d'exclusió residencial que es viu de portes endins, situacions d'exclusió residencial i de malviure de les quals no hi ha dades, ni des de la vessant de l'estudi del sensellarisme i de les entitats que atenen les persones sense llar, ni des de la vessant de l'estudi macrosocial.

Per tant, existeix un sensellarisme molt més estès que el que veiem a la via pública. A més el sensellarisme, fins i tot el més extrem (el que veiem a la via pública, associat a tots els tòpics sobre la pobresa extrema), no és una patologia social, sinó un problema d'accés a l'habitatge. I com a tal s'ha d'abordar amb polítiques d'habitatge, a banda de les polítiques d'atenció social. No podem atendre les persones sense llar com si es tractés de persones amb una patologia social. Les polítiques d'habitatge han d'estar al servei no només de la ciutadania en general, sinó amb una reserva important de polítiques orientades al reallotjament, a la construcció d'una llar d'aquelles persones que pel capitalisme salvatge imperant en el mercat de l'habitatge s'han quedat al carrer.

3. **Accés a l'alimentació com a bé bàsic.** És trist que després de tants anys ens trobem, al 2015, preocupats per l'accés a l'alimentació, però és així. El grup s'ha formulat diverses preguntes al respecte: s'ha de donar menjar a les persones a les quals els hi ha fallat el sistema de garantia de rendes? Quins efectes té proporcionar aliments a qui realment el que necessita és una oportunitat per refer la seva vida? S'està negant les persones de la seva capacitat de ser consumidores a través de proporcionar-les alimentació i altres béns de consum de manera purament assistencial? Fins a quin punt podem construir estratègies comunitàries d'accés a l'alimentació? A més de la pressió política des de l'àmbit municipal i la societat civil per construir sistemes de garanties de rendes a nivell supramunicipal, cal la creació d'un pla. Cal compactar ajudes, proporcionar un suport que no estigui basat en dir a les persones què, com, quan han de menjar o on han d'anar a buscar aquest menjar.

Amb això tanquem aquest cicle, malauradament preocupats per les qüestions més bàsiques de la pobresa, després de començar estant-ho perquè la crisi no s'emportés per davant tota la tasca preventiva.

Sra. Gemma Altell, representant Grup de treball Dones

Disculpa l'absència de la coordinadora del grup, Sra. Gemma Cánovas.

El grup de treball Dones ha volgut continuar amb la línia de treball de la prevenció de la violència de gènere en dones joves, específicament el ciberassetjament i l'impacte dels estereotips en la violència de gènere. També s'ha aprofundit en la salut amb perspectiva de gènere, treballant conjuntament amb el grup de Salut. Destaquen tres punts:

1. Necessitat d'**aprofundiment en problemàtiques i malalties emergents** que afecten especialment les dones (càncer, fibromiàlgia, etc.) i creuament de dades amb els estudis de condicions de vida i impacte de la crisi. Es recomana estudiar i analitzar els efectes de la sobremedicalització en dones per franges d'edat i per districte.
2. **Prevenció de la violència de gènere i el ciberassetjament:** continuar obrint nous canals i metodologies per promoure la prevenció en violència de gènere des de la infància/adolescència que puguin arribar als llocs i espais propis dels adolescents i joves. Incrementar l'estudi i els recursos de la prevenció del ciberassetjament en el món educatiu i en les xarxes socials.
3. Demanar l'**Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació** que observi la hipersexualització de la infància, especialment en el cas de les nenes, de manera que es puguin promoure recomanacions per a la prevenció i detecció d'aquestes situacions.

Sr. Sergi Arenas, representant Grup de treball envelliment

Disculpa l'absència de la coordinadora del grup, Sra. Mercè Pérez Salanova.

Durant aquest curs el grup ha treballat sobre la vinculació de les persones grans amb la societat digital, superant la idea clàssica d'associar persones grans i tecnologies de la informació i la comunicació a l'ús de l'ordinador, cursos clàssics d'ús del ratolí o enviament de correus electrònics. Volíem anar més enllà, saber què passa amb les persones grans quan s'afronten com a ciutadanes a una societat cada cop més mediatitzada per la digitalització, com exerceixen la ciutadania. Cal superar el concepte de fractura digital per parlar de termes com exclusió i inclusió.

Poden consultar a l'Informe participatiu les propostes del grup amb extensió de dades i arguments, en sintetitzarem quatre:

1. **Formació.** Cal mantenir la formació que s'ha fet fins ara orientada a que les persones grans adquireixin competències bàsiques, però la lògica ha d'anar més encaminada a afrontar noves necessitats que suposa aquesta societat cada cop més mediatitzada pel fet digital.
2. Perviuen encara **visions estereotipades i proteccionistes** que relacionen persones grans amb noves tecnologies des d'un punt de vista limitat, que acaba sent autolimitant, perquè les persones normalitzen i adquireixen aquest estereotip que seran capaces d'arribar fins a un topall on la resta de la societat les situï. Cal visibilitzar iniciatives que ja s'estan practicant d'innovació. És precisament aquella innovació que suposa la producció, a partir de les mateixes persones grans, encaminada a millorar les seves condicions i qualitat de vida.
3. Existeix un recorregut específic i concret de l'**exercici de la ciutadana vinculada a l'entorn digital**. Cada cop trobem una major implantació de l'e-govern, e-participació, e-administració, etc. Aquests són entorns poc amigables amb les persones grans, i l'Administració hi té molt a fer. Cal identificar els obstacles i barreres per tal de generar estratègies específiques per poder minimitzar-les, i evitar estigmatitzar les persones que no saben moure's pel món tecnològic.
4. La planificació municipal pel que fa a entorns digitals ha de ser dissenyada des de **visions inclusives**, tenint en compte les característiques de la població gran i de la població en general, facilitant l'accés a la participació d'aquestes persones grans en els propis dissenys.

Sra. Teresina Fons, representant Grup de treball Famílies

Durant aquest any el grup de famílies no ha tingut un expert que el coordinés, sinó que ho han fet la Sra. Emília Pallàs i la Sra. Sensi Arquillo conjuntament, a qui ho agraïm.

Aquest any ens hem centrat en l'orientació de les famílies en la vida quotidiana. S'ha treballat sempre amb el concepte de família més enllà de l'esquema de persones adultes amb criatures, amb el de persona al llarg de la vida. Entenem la família com un procés que passa per la infància, l'adolescència, la maduresa i l'envelliment, i en cadascun d'aquests aspectes la persona i l'entorn immediat que l'acompanya. Entenent la família com a procés, es passen diferents moments o fases que tenen riscos i oportunitats. En aquest sentit el grup s'ha plantejat aprofundir en l'estratègia de l'orientació diferenciant-la de la informació i de la teràpia, veient diferents experiències al llarg d'aquest cicle familiar.

Els recursos d'orientació a les famílies perquè tinguin una visió externa dels seus moments de risc han de ser fàcilment accessibles. Les famílies han de tenir coneixement i accés fàcil als recursos puntuals que pot aportar la societat per resoldre situacions puntuals.

En aquest sentit:

1. Pel que fa a l'**orientació a famílies**, s'ha de donar continuïtat a l'enfocament i mirada d'intervenció que aporten els serveis per a la petita infància (CDIAP) i estendre'ls a altres etapes de la vida d'infants i adolescents.
2. Cal ampliar la mirada des de l'enfocament específic cap a un **enfocament més social**. Estudiar com a partir de les intervencions individuals es poden abordar accions més

comunitàries per fomentar la capacitat de les famílies per observar o detectar les expressions/necessitats dels infants i respondre-hi adequadament.

3. Sobre l'orientació a les **famílies en l'adolescència**: potenciar serveis d'orientació per a adolescents i les seves famílies que no estiguin dins l'entorn sanitari ni dels serveis socials, i que no identifiquin les problemàtiques adolescents com a patologies ni els medicalitzin.
4. Assistència a les **persones cuidadores** tant de persones de la seva família com de persones joves o infants amb discapacitats i problemàtiques diverses. Cal potenciar els recursos d'ajuda, grups de suport, etc. perquè són una gran riquesa per a què les persones no se sentin soles quan es troben en una situació difícil.

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Disculpa l'absència del coordinador del Grup de treball de Salut, Sr. Rafael Guayta.

Continuem constatant que la crisi econòmica mantinguda a nivell de microeconomia familiar perllonga la situació de vulnerabilitat de col·lectius ja de per si fràgils, a la vegada que mostra un augment de persones susceptibles d'entrar en situació de risc. S'observa també que l'alcohol continua sent la primera causa d'inici de tractament amb el 48% de casos en homes i 51% en dones, seguida de la cocaïna, i continuen les conductes de consum excessiu i abús d'alcohol especialment entre adolescents i joves. El grup ha treballat diferents temes vinculats a aquestes prioritats, de les quals se'n destaquen 3 propostes:

1. La necessitat d'assolir un ample consens social i de les forces polítiques per desenvolupar a mig termini un model de ciutat basat en les "**super-illes**" i el seu impacte en la salut, generant les aliances estratègiques necessàries per fer-lo possible.
2. Potenciar el coneixement del concepte de la **nutrició essencial** i el desenvolupament de polítiques que assegurin la nutrició essencial dels ciutadans, com aquella nutrició (suficient des del punt de vista calòric i equilibrada nutricionalment) que sense excessos ni carències esdevé un factor de salut positiva i contribueix a un bon estat de salut.
3. Dissenyar accions preventives o de promoció de la salut que contemplin la **perspectiva de sexe i de gènere** especialment per disposar d'informació vàlida per al disseny d'estratègies o programes preventius específics. Així, convindria disposar de dades sobre: la medicalització de les dones en relació als homes, les dades intents/suïcidis de població femenina a la ciutat, efectes en dones grans de la medicalització, efectes en la salut mental de l'atur i la precarietat laboral en dones joves, per citar-ne alguns de més rellevants.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

La reflexió que s'ha anat fet combina l'obligació de repensar les estratègies, en un moment on les urgències ocupaven molts debats que es feien a nivell preventiu, i com això a afectat els diversos grups. Cal prendre la idea de la Sra. Núria Carrera sobre recuperar la il·lusió de les persones, organitzacions, entitats i del propi govern municipal a l'hora d'abordar temes dels quals fa dècades que en parlem, en un moment que sembla que retrocedim.

- **Acció comunitària.** El treball quotidià va acompanyat d'un procés que ha de ser il·lusionant, i cal preguntar-se com fer-ho amb tots aquests reptes. Hi ha una part transversal, que aporten des de la Comissió Permanent i el debat generat entorn al paper dels serveis socials i el treball en xarxa. Els professionals dels serveis socials, els usuaris, els veïns i veïnes que recorren als serveis socials i les entitats han patit, i cal doncs repensar el model, la seva aplicació i desplegament, que a vegades s'ha vist estroncat per la multiplicació de necessitats, les mancances de recursos o personal, o l'aplicació de polítiques d'austeritat, especialment en el cas del personal, que impedia avançar en aquest model.

El govern municipal ha començat a treballar en la línia del que vostès plantegen. Cal trobar noves legitimitats en un context on les tensions a vegades han generat fins tot confrontació

entre persones i col·lectius, tornar a plantejar el bé comú com a tema essencial i alinear estratègies i maneres de treballar. A més de repensar el model, cal saber quins suport necessita cada agent en aquest pla. Des del govern municipal s'han dedicat els primers mesos a fer un primer diagnòstic, amb la idea que l'any vinent es dediqui a veure les mancances en el desplegament del model de serveis socials bàsics a nivell quotidià, les dificultats en l'acció comunitària, o per què en alguns centres funciona i en altres no. Potser l'estratègia, els indicadors o les directrius no són homogènies o no es treballen prou bé. L'any vinent, amb un procés participat pels propis treballadors, començarà el propi canvi, per diagnosticar les necessitats i els suports que es poden donar. El procés ha de ser co-participat i co-produït amb persones externes, però el propi CMBS és un agent important i podria ser un dels grups que treballi l'any vinent sobre com repensar el model de serveis socials i quins instruments calen per a una bona aplicació d'aquest model. També cal veure com s'incorpora els propis usuaris en aquests replantejaments, tenint en compte que qualsevol veí o veïna és susceptible de ser usuari dels serveis socials. A més d'aquest replantejament caldrà seguir abordant els temes que han aparegut en els grups de treball, i les necessitats urgents.

Com s'ha comentat, l'acció comunitària ha de ser una qüestió obligatòria i no voluntària i sobretot indèstria de la pròpia acció social.

- Pel que fa a l'abordatge de l'**adolescència i la joventut** (present a les conclusions de diversos grups, tant des de la vessant educativa com des del fet de repensar certes polítiques), sembla que a vegades els equipaments existents no són adients, o que no donen una bona resposta als joves en la recerca de certs serveis. Per tant, cal replantejar-los, però també cal treballar les habilitats parentals de manera transversal.
- **Pobresa.** Des de la duresa de les pròpies conclusions, de com en una societat que ha augmentat molt les desigualtats també les noves manifestacions de pobresa són més massives i a vegades més tangibles pràcticament, és a dir, passem de fer teoria sobre la pobresa a haver d'abordar qüestions bàsiques com l'alimentació. És molt important (també apareixia al grup d'acció comunitària), com tornem, sigui quin sigui el context o la situació d'austeritat, des de les Administracions públiques i les entitats que treballem amb les persones usuàries, a treballar sobre l'empoderament de la ciutadania, independentment de la seva situació. Cal veure quins instruments són adequats, quins no, i quins ens fan retrocedir. És una qüestió clau quan parlem d'alimentació, subministraments bàsics, habitatge, etc.
- **Gènere.** Han sorgit multitud de temes, com la visió de gènere a nivell de violència, aprofundint en el ciberassetjament en joves, qüestió en la que cal intervenir. També és molt interessant la qüestió de les desigualtats en salut i l'impacte de les desigualtats territorials, sobretot ara que també s'ha presentat una mesura de govern pel que fa les desigualtats en salut, amb una perspectiva molt territorial. Aquest tema està present en diversos grups, el veure el mapa de la ciutat amb indicadors molt diferents en funció de barris i del territori, però també desigualtats per col·lectius com és el cas de les dones.
- Tant en el grup d'**envelliment** com en altres grups s'ha parlat molt dels cicles de vida com a grup municipal això ens ha portat a repensar la mateixa regidoria, les edats com a cicle de vida i no fragmentades. No es pot parlar de persones grans com un absolut, a partir dels 65 anys, sinó que cal repensar la vida com a cicles, des de l'inici fins el final, tant quan pensem les polítiques de promoció i amb les limitacions que pugui tenir cada grup d'edat.
- **Salut i drogodependències.** Cal posar a treballar en comú entitats com els clubs cannàbics, que volen un model clarament de responsabilitat, i abordar temes de salut i drogodependències amb aquesta necessària col·laboració. És important abordar la regulació des de la corresponsabilitat de tots els agents.

Aquestes conclusions ens aporten molt bon material de reflexió, també per a l'elaboració del Pla d'Actuació Municipal. Cal pensar quins són els grups de futur, un és clarament sobre el model de serveis socials i acció comunitària. Cal treballar sobre com s'implementen les polítiques adequades per

donar els instruments a tothom perquè sigui realment la base de polítiques d'empoderament i no assistencialistes.

Torn obert de paraules

Sra. Pilar Diaz , Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat – COCARMÍ

Disculpa l'absència del representant del COCARMÍ, Sr. Antonio Guillén, per motius de salut.

En referència a l'acció comunitària i la seva transversalitat, el document del grup parla de 135.000 persones amb discapacitat. Fóra bo que un dels grups de futur fos el de polítiques de discapacitat. La discapacitat és transversal a la vida, un factor que marcarà cada moment, cada etapa, en un àmbit (o diversos) concret: salut, habitatge, educació, ocupació, economia, etc. La discapacitat és un *handicap* al llarg de la vida. En aquest i altres Consells la discapacitat com a tal no té una representació, i si comencem a veure de manera transversal les polítiques socials, també la discapacitat s'hauria de veure al llarg de tots els seus aspectes.

Hi ha referències a la discapacitat en el document del Grup de treball Famílies, però si volem trencar amb el model assistencial, cal veure la discapacitat de manera transversal en qualsevol àmbit, no només en el de les famílies amb infants amb discapacitats. El moment és adient per incloure el tema en el debat (i en el PAM) i fugir de les polítiques de discapacitat centrades només en l'aspecte social.

Sra. Àngels Vives, representant Fundació Congrés Català de Salut Mental

Plantejo la pertinència de crear un grup de treball en relació a la salut mental. S'està cooperant amb diferents grups de treball del CMBS, i també a nivell municipal, però que l'envergadura del tema i les dificultats d'atenció requereixen un grup. Es parla de sortir del model assistencial, però cal donar una atenció adequada, per exemple, evitar la medicalització en relació a salut mental.

Un altre tema preocupant són els internaments psiquiàtrics. En una jornada sobre el tema realitzada fa dues setmanes es va constatar la vulneració de drets de les persones a moltes unitats d'internament psiquiàtric. Donat que a Barcelona el Consorci té una competència municipal (el 40%), estaria bé que des de l'Ajuntament es creés un grup de treball específic per tractar aquestes i altres qüestions: evitar la medicalització excessiva (no només de dones, sinó del conjunt de la població i infants), respecte als drets en els ingressos, etc.

Sra. Gemma Altell, representant Grup de treball Dones

Hi ha un eix molt present en el treball del CMBS i el conjunt de l'Alcaldia, la transversalització, especialment la necessitat de transversalitzar l'enfocament de gènere en tots els grups de treball, que creiem que ha de ser una preocupació del CMBS, la Permanent i els propis grups de treball. En relació a això, voldria fer dues reflexions relacionades amb dos grups de treball, avançant que la feina feta és magnífica, les conclusions molt bones i compartides al 100%:

- **Famílies.** Caldria introduir una visió de les famílies que sigui una mica més diversa. Quan es parla del procés de la família es fa en singular, i és important incloure la diversitat de famílies existent, sobretot en un moment en què la monoparentalitat creix més. Incloure la diversitat i introduir l'eix de gènere té conseqüències concretes. Per exemple, es parla de que el procés comença amb la constitució de parelles, però això no sempre és així. Si incorporem la diversitat de mirades, potser el procés també varia una mica. També es poden incorporar les famílies LGTBI.

El fet d'incorporar la transversalitat de gènere ens portaria a veure millor, o com a mínim a posar en valor i evidenciar-ho, que en aquest procés tant important del cicle de la família hi ha moltes diversitats: de gènere, d'experiència... La percepció de la vida amb la família és molt diferent per a dones i homes, nois o noies. Aquesta percepció i experiència diferent també l'hauríem d'incorporar perquè també se'n deriven accions i polítiques diferents. L'especificitat de la violència masclista s'ha recollit especialment amb les adolescents a altres grups de treball, però també hauria de ser una mirada present a l'hora d'observar les famílies.

- **Pobresa.** El grup de pobresa està necessitat de transversalitzar el gènere, perquè tot i estar d'acord amb aquelles conclusions i amb la visió de que difícilment arribarem a situacions d'ocupació, cal recollir que el futur està també condicionat amb el tipus d'ocupació que es creï, amb les possibilitats d'accedir-hi, i de mantenir-se, i això també està molt diferenciat. Les dones i els homes no sortirem igual de la crisi, ni accedirem igual a l'ocupació, i el futur que se'ns planteja també té especificitats. Incorporar la visió de gènere en el grup de pobresa és molt important, i les seves conclusions i visions haurien d'estar molt connectades amb les de la taula de feminització de la pobresa.

Sr. Pere Fàbregues, representant del Consell de Gremis de Comerç, Servis i Turisme de Barcelona

Quan el Sr. Albert Sales parlava del malviure "portes endins", creiem que cal recordar que el món del comerç està deixant al carrer molta gent, que abans rebia atenció de l'església, i que podríem anomenar "pobres vergonyants", persones que pateixen pobresa sense que el seu entorn ho sàpiga. Caldria identificar aquestes persones, i tot i que és difícil potser es podria fer des del seguiment de les situacions de pobresa energètica. Si poguéssim tenir un mapa amb aquesta situació, s'hi podria actuar sobre aquest tema.

Sra. Teresina Fons, representant Grup de treball Famílies

Durant aquest any el grup de famílies ha treballat sobre la transversalitat al llarg de la vida. És a dir, com es viu en la família la infància, l'adolescència, la maduresa i la vellesa, i com viu la família el fet d'ajudar els seus membres. Altres anys el treball s'ha centrat en altres temes (es poden consultar al web), com l'ajuda veïnal (el veïnat com família extensa). Al barri de Sant Antoni existeix l'experiència "Veí a veí", que reprèn aquesta idea dels "pobres vergonyants", o persones de les quals només l'entorn més proper (que no necessàriament ha de ser la família) pot saber que ho estan passant malament.

Un altre dels temes que s'ha treballat en diferents grups és el dels orígens, la dificultat que aporta que en algun moment de la vida una persona es desubiqui, bé per la migració (llunyanes o pròximes), l'adopció, viure en una família d'acolliment i altres vies. Reconstruir la pròpia vida després d'una desubicació és complicat, sigui del tipus que sigui, i com més recursos ens trobem allà on la vida ens porti, més fàcil ens serà reubicar-nos.

Hem treballat en molts temes, des de diversos conceptes i crec que la transversalitat és precisament l'eix.

Sra. Sònia Martínez, representant de FEDAIA

Felicitar els representants dels grups, crec que s'ha fet molt bona feina aquest any i el document ho demostra. Felicitats també per la coordinació.

Tots i totes hem funcionat en funció de l'emergència, però realment cal fer un canvi, que tenim disposició per fer i per al qual cal lideratge polític que doni coherència i ordeni totes les polítiques públiques, però sobretot que estigui en coordinació i consonància amb les polítiques que marca el govern de la Generalitat. Hem de fer un pas cap a polítiques socials garantides. És satisfactori tenir un primer diagnòstic, perquè realment és necessari diagnosticar les necessitats de cada territori, que són diferents a cada barri o districte. També cal un mapa de recursos disponibles, per tal de planificar-los i fer la inversió necessària, perquè sense inversió, encara que diagnosticuem no es podrà finalitzar la tasca i atendre la ciutadania.

La gestió dels serveis públics ha de ser compartida entre entitats socials i organitzacions del territori, ciutadania, veïns i veïnes. Aquest compendi és imprescindible i cal continuar treballant-lo, esperem que amb el disseny d'aquest PAM es pugui avançar en les propostes.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

- **Abordatge de la diversitat funcional en els diferents grups o creació d'un grup de treball propi.** Un dels temes treballats en el marc de l'IMD i amb trobades amb COCARMÍ, com a grup municipal veiem imprescindible l'activació de la participació i repensar les polítiques de diversitat funcional, però és important fer-ho des del marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Aquest és també un espai de coproducció de polítiques i línies estratègiques. Estaria bé, a més, tenir una xarxa de diversitat funcional que aglutini el que es fa en àmbits de mobilitat, inserció laboral, accessibilitat, educació, etc. Moltes entitats treballen en aquesta línia, i estaria bé alinear-ho amb l'Ajuntament en un espai que no sigui només de participació, sinó on també es coprodueixen línies estratègiques. Independentment d'això, es pot treballar la conveniència de crear un grup de treball específic.
- **Necessitat de transversalitzar.** S'ha fet molt bona feina en aquest sentit, hi ha molts vasos comunicants en molts grups, i no és una tasca fàcil. Des de l'Ajuntament s'ha activat una unitat de transversalització de gènere perquè la pròpia Administració no està dissenyada per transversalitzar les polítiques i sempre és un repte pendent. És interessant el marc laboral que també impacta de diferent manera, així com la crisi. Un dels temes a treballar en el marc d'estratègies del PAM és l'economia de les cures, i com també s'incorpora al pensar en la pròpia economia i el propi mercat de treball.
- **Salut.** És un tema constant i que apareix molt al rerefons de les desigualtats i la pobresa. La desigualtat en salut va apareixent i l'aportació del Congrés Català de Salut Mental sobre fer un grup propi és interessant, donaré la paraula a la Comissionada de Salut, perquè aquest és un tema prioritari del govern, la salut mental i les seves diverses derivades: exclusió, desigualtat.

Sra. Gemma Tarafa, comissionada de Salut

Una de les idees que han sorgit amb el Dr. Joan Benach (que coordinarà a partir d'ara el grup de salut) és treballar la salut mental des del propi grup. Fins ara s'ha aconseguit visibilitzar que la salut és més que la malaltia i els serveis sanitaris. Cal aconseguir que la salut mental tingui una presència important en l'àmbit de la salut. Més endavant, si es considera necessari, es pot generar un grup específic.

D'altra banda, aquest és un tema prioritari pel Comissionat i el govern, pel que s'ha plantejat la creació d'una taula de salut mental. Per evitar duplicitats es planteja aquest funcionament.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

En relació als "pobres vergonyants" o invisibles, la idea està en el rerefons de diversos grups de treball, i està en relació a l'abordatge de la pobresa des de l'empoderament de les persones i no des d'una vessant assistencial. A vegades es fan itineraris que reforcen precisament la sensació d'incapacitat o vergonya, i que no afavoreixen la solució dels problemes.

En el cas de la pobresa energètica, existia un pressupost que no s'esgotava, any rere any, perquè poques persones volen fer l'itinerari d'anar als serveis socials i sol·licitar ajuda per pagar les factures, però això no vol dir que no pateixin pobresa (el mapa, les enquestes, i el baròmetre d'infància són evidents). S'ha activat oficines concretes, s'està fent educació energètica en aquest sentit, per no haver de fer un itinerari específic. Reduir la vergonya o l'estigma té a veure amb les garanties de renda i no haver de fer diferents itineraris per a cada ajuda. En el cas d'habitatge, molts temes es tramiten a les oficines d'habitatge i no recauen sobre els serveis socials, que no han de ser tramitadors de recursos, sinó que han de poder fer intervenció social.

5. Línies de treball de la tinència de Drets Socials

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

Els darrers sis mesos han estat molt intensos, existeix la dicotomia entre l'atenció de les urgències i el plantejament de fons o model. Una de les primeres accions va ser la mesura de govern d'accions de

lluita contra la pobresa, perquè hi havia mancances evidents, i altres que s'havien començat a cobrir però no finalitzat. Les línies prioritàries que s'estan treballant són:

- **Renda infantil.** Estava parcialment coberta però el propi disseny havia exclòs a gran part de famílies perquè es partia del públic amb accés a beques menjador. Cal pensar com es redissenya i pressuposta al 2016 una renda infantil basada en rendes familiars.
- **Garantia de béns bàsics:** aliments, beques menjadors, etc. La publicació del baròmetre d'infància i famílies posa de manifest el mapa de desigualtats, i permet pensar dispositius en clau territorial.
- **Pobresa.** Moltes vegades s'ha centrat l'atenció en l'alimentació, perquè és molt evident, però pel que fa a la infància hi ha molt camí a recórrer; és tan bàsica l'alimentació com qualsevol altra garantia de drets en el marc del desenvolupament d'infants i adolescents. És important que la comissió de treball de l'impacte de la crisi en infància i la igualtat d'oportunitat del CMBS es reuneixi i aprofundeixi en moltes de les polítiques que es poden iniciar i treballar.
- **Exclusió residencial i emergència habitacional.** Cal repensar la inclusió de col·lectius que ara estan exclosos de les polítiques d'accés a l'habitatge, els protocols d'actuació i sobretot la mobilització del parc d'habitatge buit que existeix a Barcelona. No es pot fer una política d'habitatge o donar resposta a la gran demanda existent si no disposem dels instruments necessaris. D'una banda, l'estratègia de negociació, d'emplaçaments als propietaris d'habitatges buits, i de l'altra, la compra d'habitatges i l'aplicació dels plans pendents (per exemple, el de solars buits), que formen part de l'activació de les polítiques de construcció per a habitatge de lloguer. Actualment el gruix de desnonaments a la ciutat està relacionat amb l'impagament del lloguer, per la qual cosa les ajudes al lloguer són clau, així com els criteris per a atorgar-les, per permetre l'accés a persones que pràcticament no disposen de renda.
- **Pobresa energètica.** S'està revisant i canviant el protocol amb les companyies subministradores, amb qui ja s'ha produït una primera trobada, per estudiar el seu paper (més enllà de sol·licitar a l'Ajuntament el pagament de les factures). Actualment el desplegament de la llei contra l'exclusió residencial i la pobresa energètica facilita l'inici de processos de denúncia i sanció quan hi ha manca de principis de precaució en el tall de subministraments. Cal actuar des de la proximitat en explicar els drets de les persones com a consumidores, a canviar el seu propi consum en una legislació cada vegada més complicada i que ha exclòs moltes persones (el bo social, per exemple). S'està treballant també l'educació des de la proximitat i territorialitzat, sobretot en l'eix Besòs.
- **Taula contra la feminització de la pobresa.**
S'ha constituït una taula per tal de poder abordar la problemàtica de la feminització de la pobresa.
- **Salut.** Cal repensar diagnòstics concrets, partint del propi Informe de salut, aconseguir més dades dels indicadors que estan en vermell. Caldrà esperar al pressupost 2016, perquè moltes actuacions depenen de poder ser tramitades. Es vol ampliar el programa de salut als barris i incloure-hi la salut mental i les mesures de desigualtat en salut.
- **Àrea de Drets socials.** La lluita contra les desigualtats no depèn només de l'Àrea de Drets socials, sinó del conjunt del govern.
- S'està desenvolupant un **Pla de barris** que comença amb l'eix Besòs. Es tracta de cobrir una mancança de la ciutat pel que fa a projectes econòmics o economia per a la ciutat, així com la mancança del propi teixit associatiu i una bona xarxa de coixí social. El pla cobreix els tres principals districtes de l'eix: Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí, i dins d'aquests alguns barris que han destacat pels propis indicadors socioeconòmics. Cal pensar una estratègia pròpia d'innovació social que permeti casar les polítiques d'inclusió amb altres polítiques del govern.

- **Recerca social.** El coneixement i les dades que es generen des de l'Ajuntament no estan al servei de la recerca en política social. Per evitar-ho s'impulsarà de nou la revista Barcelona Societat, on el CMBS ha de tenir un paper clar en l'assessoria i dotació de continguts.
- **Cicles de vida.** L'educació és un tema clau pels diferents cicles de vida, i també un instrument en clau municipal en la lluita contra les desigualtats. Cal treballar en el si del Consorci per reduir desigualtats. S'està fent amb programes d'èxit escolar, però també amb la redefinició de la xarxa de 0 – 3 anys. Calen més escoles bressol, però també cal parlar de tarificació social, de persones absents a les escoles bressol, o dels serveis diferents d'aquestes escoles, que són demanats per públics moltes vegades en risc d'exclusió.

6. Procés de participació del CMBS al Pla d'Actuació Municipal -PAM

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

El PAM està en la línia de la garantia de drets, el dret a la salut, l'habitatge, l'autonomia personal, etc., desplegant-se en mesures des del govern municipal. Les entitats també combaten contra les desigualtats en el seu origen i Barcelona ha de ser pionera en aquest sentit.

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Com cada 4 anys, comença el procés d'elaboració del Pla d'Actuació Municipal en el qual el CMBS té una participació activa. El procés de participació estarà obert des de finals de novembre i fins el gener. El plantejament és que els grups del CMBS, de forma única o compartida, analitzin conjuntament determinats objectius del PAM en unes sessions de treball en el marc del CMBS. Es valorarà si aquestes sessions es poden obrir a transversalitzar amb algun altre espai de treball orientat en el mateix àmbit, per exemple, el Grup d'Envel·liment amb el Consell Assessor de la Gent Gran. A finals de gener es proposa una trobada més oberta al Plenari del CMBS per analitzar les propostes i aportacions dels diferents grups de treball. Un cop consensuada la proposta amb els coordinadors i coordinadores, es farà una proposta de temporalització que probablement coincidirà amb la primera sessió de treball de cadascun dels Consells.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

Des de la Tercera Tinença (Participació) es vol posar èmfasi en garantir la participació de col·lectius que normalment són invisibles o queden exclosos dels tradicionals processos de participació. El CMBS pot contribuir, a més de l'elaboració dels continguts, a articular debats sobre certs temes i com hi podem arribar. Al PAM estarà present la participació de les entitats i els diversos Consells, així com de la ciutadania a títol individual.

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

En la primera fase del procés, que durarà fins a final de gener, les aportacions es faran en l'àmbit dels Consells ja constituïts, els espais habituals de relació i treball conjunt amb les entitats. A partir del mes de gener s'obrirà un procés a tota la ciutadania. Per tant, cal pensar com arribar a determinats col·lectius o fer propostes de participació. En el cas de que alguna de les entitats o organitzacions vulgui fer un debat en el marc de la seva entitat i organització, també seria possible a partir d'aquesta segona fase.

Sra. Sònia Martínez, Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i l'Adolescència – FEDAIA

Es contempla la participació dels grups de l'Acord Ciutadà?

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Sí, està contemplada.

7. Pla de treball del Consell Municipal de Benestar Social

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Des de la Secretaria del CMBS s'ha treballat conjuntament amb la Presidència per tal d'incorporar demandes rebudes des de diversos espais, com la reflexió de nous plantejaments i demandes que necessiten una reflexió del CMBS i la no duplicitat d'espais. Les propostes són:

- No convocar el Grup de treball Dones aquest any, ja que l'Ajuntament ha convocat la taula contra la feminització de la pobresa, una taula àmplia en la qual les entitats de dones i de pobresa del CMBS estan convidades a participar. L'any vinent caldrà revisar les conclusions i propostes d'aquesta taula.
- Grup de treball Pobresa. Tal com deia el seu coordinador, es tanca un cicle amb la reflexió sobre els tres eixos bàsics d'habitatge, necessitats bàsiques i treball. Plantegem que el Grup de Pobresa, atès que existeix l'espai de participació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, en el qual també hi ha una xarxa específica que treballa amb persones sense llar, focalitzi aquest any el treball que es feia en aquest àmbit en els treballs i conclusions que es puguin fer en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, a través de la generació d'espais deliberatius i també plantejar-los en el CMBS.
- Pel que fa a la resta de grups, continuarien com fins ara. Cal però buscar una persona per a la coordinació del Grup de treball Famílies, que el darrer any ha estat assumida per la Secretaria.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

L'objectiu dels replantejaments dels grups és evitar el solapament. La coordinació del Grup de treball Infància, així com la Comissió d'infància i crisi, que es fusionarien, l'exerciran la Sra. Maria Truñó, que ha treballat també en el marc del Grup de Treball d'Infància i actualment és directora del CIIMU (Institut d'Infància i Món Urbà) i la Sra. Anna Novella.

La coordinació del Grup de treball Salut l'assumirà el professor Joan Benach, des de la perspectiva de potenciar la reducció de desigualtats en salut. Si es considera que cal iniciar un grup nou o repensar els existents, es podrà anar fent a iniciativa de les pròpies dinàmiques que es creïn.

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Com saben, tal i com estableix el Reglament del CMBS, cada inici de mandat cal renovar tant la vicepresidència associativa com la Comissió Permanent. La Vicepresidència associativa s'escull entre les entitats socials. Al procés es poden tornar a presentar les mateixes entitats i organitzacions. A partir de gener els farem arribar la proposta i podran aportar candidatures a la vicepresidència. L'objectiu és fer un Plenari el mes d'abril, els farem arribar tota la informació.

Sra. Mercè Torres, vicepresidenta associativa

Avui que donem el tret de sortida a una nova legislatura i a un nou període de treball d'aquest Consell, tal i com ens acaben de presentar, també és el moment de posar en valor la feina feta fins ara, i d'una forma molt especial valorar el bagatge dels vuit grups de treball, els quals, amb la suma dels esforços de moltes persones pertanyents a diferents entitats, així com de l'Administració, han estat capaços de presentar-nos avui més d'un centenar de propostes. Crec que ara ha de ser compromís de tothom, entitats i Administració municipal, tenir-les en consideració de cara al futur més immediat per tal que aquesta feina feta, al llarg de tants mesos, no quedi en paper mullat i esdevingui un manual de bones pràctiques per a tots aquells que ens dediquem a l'àmbit social en aquesta ciutat nostra.

Aquest document que avui presentem representa un punt de partida molt alt pels grups que continuaran treballant o per aquells que començaran de nou a fer-ho en aquest mandat. El repte, doncs, està servit.

No voldria tancar les meves intervencions del dia d'avui sense posar igualment en valor la figura que he tingut l'honor de representar aquests últims mesos. La vicepresidència associativa dóna l'oportunitat de treballar conjuntament i colze amb colze amb l'Administració de la nostra ciutat i de conèixer una mica millor la feina realitzada per totes les entitats socials. És així com he compartit espais amb homes i dones que coneixen molt bé el significat de les paraules "compromís" i "corresponsabilitat". Aquests dos mots recullen el que el Consell impulsa des de la participació de les persones que en formen part, i és així com fer créixer les iniciatives socials envers a una ciutat més justa. Per a mi ha estat un orgull i és un orgull viure, espero que encara molts anys, en un trosset de món on la participació ciutadana és tan important. Sincerament, ha estat un plaer i vull agrair-vos a tots i a totes la confiança que m'heu fet durant aquest temps. Moltes gràcies.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

Agraïm molt la feina que ha dut ha terme la Sra. Mercè Torres amb la vicepresidència, així com les seves paraules, engrescant a aquest procés de participació.

Agrair també les coordinadores i coordinadors que han impulsat fins ara els grups de Salut, Dones i Infància, el Sr. Rafael Guayta, la Sra. Gemma Cánovas i el Sr. Josep Villena, per la contribució a la construcció de la millora del conjunt.

Sra. Gemma Altell, Grup de treball Dones

Amb la decisió de tancar el grup de Dones, i entenent que serà recollit majoritàriament i recollit per la Taula contra la feminització de la pobresa, voldria destacar que el Consell de Dones de Barcelona ha de tenir un paper per facilitar la transversalització del gènere i cal trobar-li un paper concret que faciliti aquesta vinculació i articulació entre tots dos Consells. Estaria bé convidar totes les entitats que han participat fins ara al Grup de Dones a participar al Consell de Dones.

En aquest sentit, proposo fer una avaluació un temps després de la desaparició del grup i si això ha estat enriquidor per facilitar la visibilització o cal repensar i tornar a l'existència d'aquest grup. Donem-nos el temps per valorar-ho i decidir-ho.

Sra. Mary Luz Eixarch, vicepresidenta associativa del Consell Assessor de la Gent Gran

De tots els temes tractats aquí, molts afecten també les persones grans, com gana, pobresa, soledat, salut, desigualtat, menyspreu pel simple fet de ser gran, etc. En nom del Consell Assessor de la Gent Gran voldria destacar alguna de les propostes i conclusions sorgides de la IV Convenció de les veus de les persones grans, que tenen a la carpeta i que fa uns dies vam presentar a l'alcaldeessa, Sra. Colau, en el Plenari del Consell Assessor de la Gent Gran en aquest mateix espai.

Les persones grans reivindicuem un paper més actiu en la presa de decisions sobre les polítiques públiques de la ciutat. Considerem necessari continuar promovent les relacions intergeneracionals i educar en la cultura de la cura per avançar cap a una nova construcció social de la vellesa. Continuem preocupant-nos per l'impacte de la crisi econòmica i social en les condicions de vida de les persones grans. Creiem necessari avançar en la tolerància zero davant el maltractament a les persones grans, especialment el que pateixen les dones. Apostem per fer efectiva i real la participació de les persones grans en situació de dependència i eliminar obstacles que impedeixen l'exercici dels seus drets. Sabem que les noves generacions de persones grans som un grup social ampli, divers, plural i en continua transformació i canvis. Per això és precís pensar les polítiques públiques tenint en compte aquesta realitat.

8. Altres

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

- **Premi del Consell Municipal de Benestar Social als mitjans de comunicació.** Si han identificat programes de televisió, articles de diari, programes de ràdio, etc. que responen a una visió crítica constructiva dels mitjans per construir la nostra ciutat, encoratgin-los a presentar-se a aquesta convocatòria. El termini és el 30 de novembre. Tenen tota la informació a les carpetes.
- Publicació d'algunes de les **sessions de treball sobre adolescència**, que tant per a les entitats que treballen amb adolescents i joves com per als propis serveis municipals poden ser de molt interès.

Sra. Laia Ortiz, regidora de Drets Socials

No hi ha més intervencions, es dona per finalitzada la sessió.

APPROVADA